

bornholmse Rigsdagsmænd, som vare blevne opfordrede til at tage sig af denne Sag, indgave under 4de Marts 1867 atter et Andragende til Finansministeriet, men det blev afflaaet ved Resolution af 6te Juli s. A. Det vil af det Anførte sees, at man har gjort, hvad man har kunnet, idet man allerede strax og jevnlig senere har bedet det vedkommende Ministerium om, at man maatte faae en Forandring i disse Forhold, eller at man dog ialfald maatte faae dem undersøgte, men det er stedse blevet afflaaet. Nu kommer jeg derfor til det høie Thing med den samme Anmodning: at Sagen maa blive undersøgt. Der er ingen anden Udvei tilbage, end at Rigsdagen tager sig af den. Arvefæsterne have jo indgivet et Andragende derom til Rigsdagen, og i den Anledning er det, at jeg har tilladt mig at stille mit Forslag til det høie Lands-thing, at det gunstigt vil foretage en Overveelse af disse Forhold. Jeg skulde aldrig have gjort mig til Talsmand for denne Sag, naar jeg ikke personlig var overbevist om, at der her er et Forhold, som bør undersøges og forandres, et Forhold, som er saa misligt og byrdefuldt, at det for Enkelte er ødelæggende. Sagens finansielle Betydning skal jeg ikke videre komme ind paa, men jeg veed, at den ikke kan være stor. Naar der af Huusarvefæsterne andrages om — jeg skal tillade mig at oplæse et Stykke af de 214 Huusarvefæsternes Andragende —: „Undertegnede Arvefæstere paa Statsjorder tillade sig at rette den indstændigste Anmodning til Rigsdagen om, at den vil tage sig af vor Sag, navnlig derved, at en Commission eller et Udvalg maatte blive nedsat med det Hverv at undersøge og prøve de bestaaende Forhold og, forsaavidt dertil maatte findes grundet Anledning, gjøre Forslag til passende Foranstaltninger i Retning af Bømpelser i Fæstevillaarene“ — saa gjør jeg dette Andragende til mit, og beder det høie Thing om foreløbig at skænke denne Sag en nøiere Drøftelse og at undersøge, om den er værd at tage sig af, og om derhos, hvis det maatte findes, at der er Grunde, der tale for en Undersøgelse af Sagen fra Regjeringens Side, da at have den Godhed at anbefale Ministeriet at tage sig af samme.

Udsig: Jeg har begjært Ordet for at understøtte den ærede Forslagsstiller i hans Bestræbelser for at formaae det høie Thing til at tage denne Sag under Overveelse. Det er ikke, fordi jeg har dannet mig nogen bestemt Dom om Sagen, og altsaa endnu mindre for at paavirke det høie Thing i den Retning at fremkalde en bestemt Mening derom; det er jo heller ikke det, hvorom der her er Spørgsmaal. Spørgsmaalet er jo foreløbig kun det, hvorvidt denne Sag kunde være værdig til at foranledige en Undersøgelse fra Thingets Side, og efter at have gennemgaaet de forskellige Actstykker, af hvilke Andragendet er ledsaget, er jeg for mit Vedkommende kommen til det Resultat, at vi ikke bør vise denne Sag bort. Som det udførligt er udviklet af den ærede Forslagsstiller, anerkjende Andragerne jo fuldkommen, at der her er lovlige Contracter, ved hvilke de formelt ere bundne, men det, de paastaar, er, at der ved den hele Foranstaltning, som har bragt disse Contracter tilveie, er fremkommet et Resultat, som i Virkeligheden er stridende mod det, der har været Hensigten med denne Foranstaltning. Hensigten var selvfølgelig at tilveiebringe en saadan Ordning af de paagjældende Landbøforhold, at Fæsterne ved Flid og Anstrengelse kunde gaae saameget fremad, som det overhovedet var at vente efter de ugunstige Jordbundsforhold, som de have at kæmpe imod. Men de paastaar nu, at der er stillet dem saadanne Betingelser, at en Fremgang overhovedet er umulig, ja at formeentlig ikke engang Statskassen i Længden vil kunne være tjent dermed, fordi den selvfølgelig ikke kan være tjent med, at der — hvad de ansee for høist sandsynligt — i den paagjældende Egn indtræder en saadan Forarmelse, at den betingede Afgift ikke vil være til at inddrive. Hvorvidt nu dette virkelig forholder sig saaledes, derom har jeg som sagt ikke nogen bestemt Mening, men det er en Paastand af Andragerne, som er støttet fra mange Sider, og deres Begjæring har fundet en saadan Sympathi paa deres D, at deres Rigsdagsmænd have maattet ansee det for deres Pligt at tage sig af denne Sag, og under disse Omstændigheder forekommer det mig ligesom den ærede Forslagsstiller, at Thing-